

A

**CCE RR/PR/PF/
NSR/NSPR
FULL SYLLABUS**

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಲಿ,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003

**KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD,
MALLESHWARAM, BENGALURU - 560 003**

ಜೂನ್ 2024 ರ ಪರೀಕ್ಷೆ - 2

JUNE 2024 EXAMINATION - 2

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು

MODEL ANSWERS

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **16-S**

CODE NO. : **16-S**

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Subject : First Language — SANSKRIT

प्रथमभाषा — संस्कृतम्

(ಶಾಲಾ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಖಾಸಗಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ /
ಎನ್.ಎಸ್.ಆರ್. / ಎನ್.ಎಸ್.ಪಿ.ಆರ್.)

(Regular Repeater / Private Repeater / Private Fresh / NSR / NSPR)

ದಿನಾಂಕ : 14. 06. 2024]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 100

Date : 14. 06. 2024]

[Max. Marks : 100

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
I. 1.	अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः । तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत । 'देहः' अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति । (A) मोहः (B) कायः (C) शिरः (D) स्नेहः उत्तरम् : (B) कायः	6 × 1 = 6 1

CCE-II-RR/PR/PF/NSR/NSPR(A)/888/4009 (MA)

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
2.	<p>‘सफलम्’ अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति ।</p> <p>(A) सुफलम् (B) फलम्</p> <p>(C) विफलम् (D) भूरिफलम्</p> <p>उत्तरम् : (C) विफलम्</p>	1
3.	<p>‘राजा’ अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति ।</p> <p>(A) राणी (B) राजी</p> <p>(C) रोजा (D) राज्ञी</p> <p>उत्तरम् : (D) राज्ञी</p>	1
4.	<p>‘आज्ञापयति’ अत्र एषः लकारः वर्तते ।</p> <p>(A) लोट्लकारः (B) लट्लकारः</p> <p>(C) लङ्लकारः (D) लिट्लकारः</p> <p>उत्तरम् : (B) लट्लकारः</p>	1
5.	<p>‘भाषायाम्’ अत्र एषा विभक्तिः वर्तते ।</p> <p>(A) तृतीयाविभक्तिः (B) सप्तमीविभक्तिः</p> <p>(C) पञ्चमीविभक्तिः (D) द्वितीयाविभक्तिः</p> <p>उत्तरम् : (B) सप्तमीविभक्तिः</p>	1
6.	<p>सतां सङ्गः कुमतिं दूरीकरोति । अत्र रेखाङ्कितदपस्य प्रश्नवाचकपदम् इदं भवति ।</p> <p>(A) कदा (B) कुतः</p> <p>(C) कां (D) कीदृशम्</p> <p>उत्तरम् : (C) कां</p>	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
II.	चतुर्थं पदं लिखत ।	4 × 1 = 4
7.	मोघलचक्रवर्ती — औरङ्गजेबः :: केळदीराज्यस्य-महाराज्ञी — ..... । उत्तरम् : चन्नम्मा ।	1
8.	अर्जुनः — धीरोदात्तः :: दुर्योधनः — ..... । उत्तरम् : धीरोद्धतः ।	1
9.	भूपालः — उत्तानपादः :: सर्वलोकशरण्यः — ..... । उत्तरम् : नारायणः ।	1
10.	गणपतिः — मुनिः :: रमणः — ..... । उत्तरम् : महर्षिः ।	1
III.	एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।	7 × 1 = 7
11.	वृत्रासुरः स्वभावतः कथम् अवर्तत ? उत्तरम् : क्रूरः टुष्टः दयाहीनः च अवर्तत ।	1
12.	आकाशकायेषु आकर्षणीयः शक्तिस्वरूपः कः ? उत्तरम् : सूर्यः ।	1
13.	लोके सदा किं शाम्यतु ? उत्तरम् : वैरं शाम्यतु ।	1
14.	राजा कान् आचख्यौ ? उत्तरम् : सुमन्त्रप्रमुखान् मन्त्रिमख्यान् आचख्यौ ।	1
15.	मोक्षप्राप्तिः केन भवति ? उत्तरम् : आत्मज्ञानेन मोक्ष प्राप्तिः भवति ।	1
16.	भारतीयभावना निरन्तरं किं ददाति ? उत्तरम् : सुखं ददाति ।	1
17.	रमणमहर्षेः कस्मिन् विषये अनास्था आसीत् ? उत्तरम् : बाह्य विषयेषु अनास्था आसीत् ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
IV.	द्वित्रैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।	4 × 2 = 8
18.	दधीचेः तपोवनं कथम् आसीत् ? उत्तरम् : दधीचेः तपोवनं हरिणानां विहारैः भ्रमराणां गुञ्जनैः, वानराणां क्रीडाभिः, नानाविधपुष्पफलैः च रमणीयम् अवर्तत ।	2
19.	भोजस्य जन्मपत्रिकां दृष्ट्वा दैवज्ञः किमाह ? उत्तरम् : पञ्चपञ्चाशत् वर्षाणि, सप्त मासाः दिनत्रयम् एतावन्तं कालं भोजराजः गौडदेशसहितं विन्ध्यात् दक्षिणभूप्रदेशं पालयति ।	2
20.	नरस्य वृत्तं के जानन्ति ? उत्तरम् : सूर्यचन्द्रौ अग्निः वायुः आकाशः भूमिः, जलम्, हृदयम्, यमः दिवा-रात्रिः प्रातः सन्ध्या सायं सन्ध्याः, धर्मः नरस्य वृत्तं जानाति ।	2
21.	कैः षड्भिर्निदानैः रोगाः सम्भवन्ति ? उत्तरम् : अधिकजलपानात्, अपथ्यभोजनेन दिने शयनात्, रात्रौ जागणात्, मूत्रस्य मलस्य च प्रतिरोधात् रोगाः सम्भवन्ति ।	2
V.	सूचनानुसारम् उत्तरं लिखत ।	4 × 2 = 8
22.	सन्धिं विभज्य नाम लिखत । a) भूरियम् । b) एतदुपरि । उत्तरम् : a) भूः + इयम् → विसर्गसन्धिः । b) एतत् + उपरि → जश्त्वसन्धिः ।	1 × 2 = 2 1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
23.	<p>विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत ।</p> <p>a) यथाक्रमम् ।</p> <p>b) नीलकण्ठः ।</p> <p style="text-align: center;">अथवा</p> <p>समासं कृत्वा समासनाम लिखत ।</p> <p>a) विघ्नानाम् अभावः =</p> <p>b) चक्रं पाणौ यस्य सः =</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>a) क्रमम् अनतिक्रम्य → अव्ययीभावसमासः ।</p> <p>b) नीलः कण्ठः यस्य सः → बहुव्रीहिसमासः ।</p> <p style="text-align: center;">अथवा</p> <p>a) निर्विघ्नम् → अव्ययीभावसमासः ।</p> <p>b) चक्रपाणिः → बहुव्रीहिसमासः ।</p>	<p>1 × 2 = 2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
24.	<p>वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत ।</p> <p>a) सेवकः ग्रामं गतवान् ।</p> <p>b) पुष्पेण विकसितव्यम् ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>a) गतवान् = क्तवतु प्रत्ययः ।</p> <p>b) विकसितव्यम् = तव्यत्, प्रत्ययः ।</p>	<p>1 × 2 = 2</p> <p>1</p> <p>1</p>
25.	<p>प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत ।</p> <p>a) बालकः पाठं पठति ।</p> <p>b) पित्रा कार्यालयः गम्यते ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>a) बालकेन पाठः पठ्यते ।</p> <p>b) पिता कार्यालयं गच्छति ।</p>	<p>1 × 2 = 2</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VI. 26.	<p>संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत ।</p> <p>ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಜನರು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೂವು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.</p> <p>Diwali is celebrated every year in India. Then people go to the temple and offer flowers and fruits.</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>भारते प्रतिवर्षं दीपावली उत्सवम् आचरन्ति । तदा जनाः मन्दिरं गत्वा पुष्पाणि फलानि च अर्पयन्ति ।</p>	<p>1 × 2 = 2</p> <p>2</p>
VII. 27.	<p>कर्नाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत ।</p> <p>ಅದೃತ್ವೇ ನಗರೇಷು ಜಲಪ್ರದೂಷಣಮ್ ಅಧಿಕಮ್ ಅಸ್ತಿ । ಅಸ್ಯ ಕಾರಣೇನ ಜನಾಃ ರೋಗಪೀಡಿತಾಃ ಭವನ್ತಿ ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಇಂದು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯವು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಜನರು ರೋಗಪೀಡಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.</p>	<p>1 × 2 = 2</p> <p>2</p>
VIII. 28.	<p>यथानिर्देशम् उत्तरं त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत ।</p> <p>‘भवानेव संस्कृतेन ग्रन्थान् लिखतु’</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>‘ज्ञानदीपः’ इति पाठः ।</p> <p>शूफ्कमहाशयः अवदत् ।</p> <p>सत्यव्रतशास्त्रिणम् अवदत् ।</p>	<p>4 × 3 = 12</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
29.	<p>मया भोजो रक्षितः ।</p> <p>कः पाठः ? कः वदति ? कं वदति ?</p> <p>अथवा</p> <p>किं भवेत् मम समीपे ।</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>‘विवेकोदयः’ इति पाठः ।</p> <p>वत्सराजः वदति ।</p> <p>बुद्धिसागरं वदति ।</p> <p>अथवा</p> <p>‘त्यागधनः’ इति पाठः ।</p> <p>दधीचिः अवदत् ।</p> <p>इन्द्रम् अवदत् ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
30.	<p>ममाप्यस्ति कौतूहलमेनं वृत्तान्तं श्रोतुम् ।</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कस्य वृत्तान्तः ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>‘कर्णभारम्’ इति पाठः ।</p> <p>शल्यः अवदत् ।</p> <p>कर्णस्य वृत्तान्तः ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
31.	<p>रसे गन्धे न रज्यते ।</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कः न रज्यते ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>‘भीष्मोक्तयः’ इति पाठः ।</p> <p>भीष्मः अवदत् ।</p> <p>‘प्रज्ञाचक्षुः’ न रज्यते ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
IX.	<p>कवेः देश-काल-कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।</p>	<p>2 × 3 = 6</p>
32.	<p>विद्वान् एच्. वि. नागराजराव् ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>कविः : विद्वान् एच्. वि. नागराजराव् ।</p> <p>देशः : मैसूरुनगरम् ।</p> <p>कालः : क्रि.श. १९४२ तमे वर्षे जननम् ।</p> <p>कृतयः : भल्लटशतकम्, अन्यापदेशशकम् सूक्तिद्विशती इत्याद्याः ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
33.	<p>वाल्मीकिः ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>कविः : वाल्मीकिः ।</p> <p>देशः : तमसानदीनतीरे विद्यमानः आश्रमः ।</p> <p>कालः : क्रिस्ताब्दात् प्राक्तनकालः ।</p> <p>कृतयः : रामायणम् ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
x.	पद्यपाठस्य नाम उल्लिख्य तात्पर्यं पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया, संस्कृतभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।	3 × 3 = 9
34.	ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत् । तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः मा गृधः कस्यस्विद्धनम् ॥ उत्तरम् : पद्यपाठस्य नाम - “उपनिषद्वचनम्”	1
	ಶಾತ್ಪರ್ಯ : ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಚರಾಚರವಾದ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತ್ಯಾಗಭಾವದಿಂದ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆಯವರ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಆಸೆ ಪಡಬಾರದು.	2
35.	चित्तशान्तिदायिनी विरक्तिबुद्धिवर्धिनी भेदभावनाशिनी जनेषु चैक्यकारिणी । दुःखशोकहारिणी भवाम्बुधेश्च तारिणी भारतीयभावना विवृद्धिमेतु भारते ॥ उत्तरम् : पद्यपाठस्य नाम - “भारतीयभावना”	1
	ಶಾತ್ಪರ್ಯ : ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ, ವೈರಾಗ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಭೇದಭಾವವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ, ದುಃಖನಾಶ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುವ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ವೃದ್ಧಿಸಲಿ.	3
36.	इन्द्रः करीन्द्रमारूह्य राहुं कृत्वा पुरःसरम् । प्रायाद्यत्राभवत् सूर्यः सहानेन हनूमता ॥ अथवा आङ्गिको वाचिकश्चैव आहार्यः सात्त्विकस्तथा । चत्वारोऽभिनयाह्येते विज्ञेया नाट्यसंश्रयाः ॥	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
	<p>ಉತ್ತರ : ಪದ್ಯಪಾಠಸ್ಯ ನಾಮ - “ಮಾರುತೇ: ಮಹಿಮಾ” ತಾತ್ಪರ್ಯ : ಇಂದ್ರನು ಗಜರಾಜನನ್ನು ಏರಿ ರಾಹುವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನ ಜೊತೆಗೆ ಹನುಮನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟನು.</p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p> ಪದ್ಯಪಾಠಸ್ಯ ನಾಮ - “ನಾಟ್ಯಾಂಶಾ:” ತಾತ್ಪರ್ಯ : ಅಂಗಾಭಿನಯ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಸಾತ್ವಿಕಾದಿ ಗುಣಗಳು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಅಭಿನಯಗಳು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p>
XI.	ವಾಕ್ಯೇ ವಿಧ್ಯಮಾನಮ್ ಅಲಂಕಾರಂ ಸಲಕ್ಷಣಂ ಸಮನ್ವಯತ 	1 × 3 = 3
37.	<p>ಶ್ರೀರಾಮ: ಸಮುದ್ರ: ಇವ ಗಮ್ಭೀರ: ಅಥವಾ ಇಂದು: ಇಂದುರಿವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತರ : ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ನಾಮ : ಉಪಮಾಲಂಕಾರ: ಸಲಕ್ಷಣಮ್ : ಉಪಮಾ ಯತ್ರ ಸಾದೃಶ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ: ಉಲ್ಲಸತಿ ದ್ವಯೋ: ಸಮನ್ವಯ: : ಶ್ರೀರಾಮ: ಉಪಮೇಯಮ್, ಸುಮದ್ರ: - ಉಪಮಾನಮ್ ಇವ - ಉಪಮಾವಾಚಕಮ್ ಗಮ್ಭೀರತ್ವಮ್ ಸಾಧಾರಣಧರ್ಮ: ಅಥವಾ ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ನಾಮ : ಅನನ್ವಯ: ಸಲಕ್ಷಣಮ್ : ಉಪಮಾನೋಪಮೇಯತ್ವಂ ಯದಾ ಏಕಸ್ಯೈವ ವಸ್ತುನ: ಸಮನ್ವಯ: : ಅತ್ರ ಇಂದು: ಇತಿ ಏಕಸ್ಯೈವ ವಸ್ತುನ: ಉಪಮಾನೋಪಮೇಯತ್ವಂ ಪ್ರಕಲ್ಪಿತಮ್ </p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्															
XII. 38.	<p>प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत ।</p> <p>उदयति यदि भानुः पश्चिमे दिग्विभागे ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <table style="border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">न</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">न</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">म</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">य</td> <td style="padding: 0 5px;">य</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">UUU</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">UUU</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">---</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">U --</td> <td style="padding: 0 5px;">U --</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">उदय</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">तियदि</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">भानुःप</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">श्चिमेदि</td> <td style="padding: 0 5px;">ग्विभागे ।</td> </tr> </table> <p>छन्दोनाम : मालिनी ।</p> <p>प्रतिपादे 15 अक्षराणि न-न-म-य-य गणाः ।</p>	न	न	म	य	य	UUU	UUU	---	U --	U --	उदय	तियदि	भानुःप	श्चिमेदि	ग्विभागे ।	<p>1 × 3 = 3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
न	न	म	य	य													
UUU	UUU	---	U --	U --													
उदय	तियदि	भानुःप	श्चिमेदि	ग्विभागे ।													
XIII. 39.	<p>पद्यं पूर्यत ।</p> <p>पिबन्ति .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>..... विभूतिः ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>पिबन्ति नद्यः स्वयमेव नाम्भः</p> <p>स्वयं खादन्ति फलानि वृक्षाः</p> <p>नादन्ति सस्यं खलु वारिवाहाः ।</p> <p>परोपकाराय सतां विभूतिः ॥</p>	<p>1 × 4 = 4</p> <p>4</p>															
XIV. 40.	<p>दशवाक्यैः उत्तरं कर्नाटकभाषया, संस्कृतभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।</p> <p>वृक्षायुर्वेदग्रन्थे प्रतिपादितानां चतुर्विध वृक्षाणां विषये लिखत ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ವೃಕ್ಷಾಯುರ್ವೇದದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಜಾತಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ.</p> <p>* ವನಸ್ಪತಿ, ದ್ರುಮ, ಲತಾ, ಗುಲ್ಮ</p>	<p>3 × 4 = 12</p>															

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
41.	<p>* ವನಸ್ಪತಿ - ಹೂವುಗಳನ್ನು ಬಿಡದೇ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಸ್ಯಗಳು.</p> <p>* ದ್ರೂಮ - ಹೂವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಫಲ ಬಿಡುವವು.</p> <p>* ಲತಾ - ಬೇರೆಯ ಅಧಾರ ಪಡೆದು ಹಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವು.</p> <p>* ಗುಲ್ಮ - ಬಹು ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು, ಟಿಸಿಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥವುಗಳು.</p> <p>* ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳು ಬೀಜಗಳಿಂದ, ಕೆಲವು ಕಾಂಡಗಳಿಂದ, ಕೆಲವು ಬೇರುಗಳಿಂದ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.</p> <p>ಪಾಠ್ಯಭಾಗೆ ನಿರೂಪಿತಾನ್ ನಾಟ್ಯಾಂಶಾನ್ ಸಡಗೃಹ್ಯ ಲಿಖತ </p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p> <p>ಹನೂಮತ: ಜನನಂ ಬಾಲ್ಯವೃತ್ತಾಂತಶ್ಚ ಪದ್ಯಾನುಗುಣಂ ಲಿಖತ </p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>* ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದೆ.</p> <p>* ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ, ಕರುಣ, ರೌದ್ರ, ವೀರ, ಭಯಾನಕ ಬೀಭತ್ಸ, ಅದ್ಭುತ, ಶಾಂತ ಒಂಬತ್ತು ರಸಗಳು</p> <p>* ರತಿ, ಹಾಸ, ಶೋಕ ಮೊದಲಾದ ಒಂಬತ್ತು ಸ್ಥಾಯೀಭಾವಗಳು.</p> <p>* ಅಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಅಹಾರ್ಯ, ಸಾತ್ವಿಕಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಅಭಿನಯಗಳು.</p> <p>* ಕಂಠದಿಂದ, ವೀಣಾದಿ ನಾದಗಳಲ್ಲಿ ಷಡ್ಜಾದಿ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳು</p> <p>* ನಾಲ್ಕು ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷಗಳು - ಅವನದ್ದಂ, ಘನ, ತತಂ, ಸುಷಿರಂ.</p>	4
		4

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಣಿ	ಅಡ್ಡ ವಿಭಜನ
	<p>* ತಂತಿ ವಾದ್ಯ - ಚರ್ಮವಾದ್ಯ, ತಾಳವಾದ್ಯ, ಕೊಳಲು ಇತ್ಯಾದಿ.</p> <p>* ಧೀರೋದ್ಧತ, ಧೀರ ಲಲಿತ, ಧೀರೋದಾತ್ತ, ಧೀರ ಪ್ರಶಾಂತ ಎಂಬ ನಾಯಕರು.</p> <p>* ದಿವ್ಯಾ, ನೃಪಪತ್ನಿ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ, ಗಣಿಕಾ ನಾಲ್ಕು ನಾಯಕಿಯರ ವರ್ಣನೆ.</p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p> <p>* ಸೂರ್ಯನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸುವರ್ಣ ಹೊಂದಿದ ಸುಮೇರು ಪರ್ವತ.</p> <p>* ಕೇಸರಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆ.</p> <p>* ಕೇಸರಿಯ ಪತ್ನಿ ಅಂಜನಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಗನ ಜನನ.</p> <p>* ಅಂಜನಾದೇವಿ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಳು.</p> <p>* ತಾಯಿಯ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಾಲಕನು ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದನು.</p> <p>* ಆಗ ತಾನೇ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳದಂತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಣ್ಣೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು.</p> <p>* ಅದೇ ದಿನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಾದುದರಿಂದ ರಾಹುವೂ ಸಹ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ರಾಹುವಿನ ಅಗಮನ.</p> <p>* ಬಾಲ ಹನುಮನನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ರಾಹುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇಂದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದನು.</p>	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
42.	<p>* ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಾಲ ಮಾರುತಿ ಧಾವಿಸಿದಾಗ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.</p> <p>* ಹೀಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಲ ಮಾರುತಿಯ ಎಡ ದವಡೆ ಭಗ್ನವಾಯಿತು.</p> <p>* ಇಂದ್ರನಿಂದ ವರಪ್ರದಾನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದಲೂ ಅವಧ್ಯನಾಗು.</p> <p>“ಭಾರತಂ ಸಂರಕ್ಷಿತುಂ ಸನ್ನದ್ಧಃ ಯೋಧಾ ಹಿಮವಾನ್” ಕಥಮ್ ? ಇತಿ ವಿವೃಣುತ </p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>* ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಗಾಧಿರಾಜ ಎನಿಸಿದ ಹಿಮವಂತನಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ.</p> <p>* ಅರ್ಚಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬರುವ ಶೀತ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವಿಕೆ.</p> <p>* ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಣುವಿಕಿರಣ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ.</p> <p>* ಮಾನ್‌ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಸುರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಿಮಾಲಯ.</p> <p>* ಹಿಮಾಚ್ಛಾದಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಅಗಮನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ.</p> <p>* ಹಿಮಾಲಯ ಒಬ್ಬ ಯೋಧನಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.</p> <p>* ಗಡಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿ ಶತ್ರು ಪ್ರವೇಶ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ.</p>	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
xv.	अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ।	1 × 4 = 4
43.	<p>“राजा प्रत्यक्षदेवता” इति श्रुतिवाक्यमस्ति । राजानं प्रजाः पितरमिव भावयन्ति । तस्मात् राज्ञापि एवमेव स्वकर्तव्यं निर्वहणीयम् । राजधर्मः स्वप्राणान् त्यक्त्वापि पालनीयः । प्रजासन्तोषमेव नृपाणां शाश्वतः धर्मः । राजा शूरः, सत्यवचनशीलः दयापरः च भवेत् । प्रजाः राजानम् अनुसरन्ति । यस्य राज्ञः राज्ये जनकस्य गृहे सुताः इव प्रजाः भयरहिताः विहरन्ति सः राजा राजश्रेष्ठः भवति ।</p> <p>प्रश्नाः —</p> <p>i) कः प्रत्यक्षदेवता भवति ?</p> <p>ii) नृपाणां शाश्वतः धर्मः कः ?</p> <p>iii) प्रजाः कम् अनुसरन्ति ?</p> <p>iv) कीदृशः राजा राजश्रेष्ठः भवति ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) राजा प्रत्यक्षदेवता भवति ।</p> <p>ii) प्रजासन्तोषः नृपाणां शाश्वतः धर्मः ।</p> <p>iii) प्रजाः राजानम् अनुसरन्ति ।</p> <p>iv) यस्य राजः राज्ये जनकस्य गृहे सुताः इव प्रजाः भयरहिताः विहरन्ति ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
xvi.	पत्रं लिखत ।	1 × 5 = 5
44.	<p>उत्तरकन्नडमण्डलस्य सर्वकारीयप्रौढशालायाः छात्रः/छात्रा इति मत्वा अग्रजस्य विवाहनिमित्तं दिनद्वयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य कक्ष्याध्यापकं प्रति विरामपत्रं लिखत ।</p> <p>अथवा</p> <p>भवतः/भवत्याः अध्ययनविषयमधिकृत्य पितरं प्रति पत्रं लिखत ।</p>	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	<p>उत्तरम् :</p> <p>विरामपत्रम्</p> <p>* सकाशात् -</p> <p>* सविधे -</p> <p>* विषयः विवरणञ्च -</p> <p>* समापनम् -</p> <p>अथवा</p> <p>पितरं प्रति पत्रम् ।</p> <p>* उपक्रमः सम्बोधनं च -</p> <p>* विषयविवरणम् -</p> <p>* हस्ताङ्कनम् -</p> <p>* पत्रसङ्केतः -</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>1</p>
XVII.	दशवाक्यैः प्रबन्धं लिखत ।	1 × 5 = 5
45.	<p>परिसरमालिन्यम् ।</p> <p>अथवा</p> <p>गणराज्योत्सवः ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) पीठिका ।</p> <p>ii) विषयनिरूपणम् ।</p> <p>iii) उपसंहारः ।</p>	<p>1</p> <p>3</p> <p>1</p>